

UDC 373.1:373.5(477)

DOI 10.35433/pedagogy.3(110).2022.29-48

INSTITUTIONAL AUDIT OF EDUCATIONAL INSTITUTIONS AS AN IMPORTANT COMPONENT OF ENSURING THE QUALITY OF EDUCATION IN UKRAINE

O. V. Pastovenskyi*, O. V. Voznyuk**

The article analyzes the experience of conducting institutional audits of general secondary education institutions in Ukraine in 2019-2021.

The research highlights the positive aspects of institutional audit, including: audit by independent state structures with the participation of trained experts who have undergone training organized by the State Education Quality Service of Ukraine; unification and publication on the Service's website the assessment directions, requirements/rules for the organization of educational processes, criteria, indicators and assessment tools; synchronous use of a wide range of tools in institutional audit procedures; clear regulation and experts' unconditional compliance with the audit procedure; evaluation of the activities of educational institutions in their interaction with the founders and territorial communities; taking into account the opinion of the participants in the educational process; focusing the institutional audit on providing consulting assistance to the institutions; non-interference of the experts in the educational process; the possibility of carrying out separate assessment procedures remotely; granting the right to the experts, managers and/or founders of educational institutions to record the evaluation and inspection procedures by means of audio, photo and video means; the possibility of using the results of an institutional audit to generalize educational information and track the trends in the development of the educational sphere throughout Ukraine.

The main problematic aspects of the audit are considered, including: the lack of procedures for assessing the quality of education in the institutional audit; the lack of consistency of the criteria and indicators for evaluating educational and management processes with regard to the content of the professional competencies of the teacher and the head of the educational institution, defined by the relevant professional standards; the inability of the State Education Quality Service of Ukraine to audit a significant number of educational institutions; the complexity of the institutional audit toolkit for evaluating educational and management processes of educational institutions.

It is emphasized that measures are being taken in the educational sphere to eliminate the mentioned negative aspects. In particular, the Ministry of Education and Science of Ukraine has approved the Procedure for accreditation and keeping a register of public professional associations and other legal entities that carry out independent evaluation of the quality of education and

* Doctor of Sciences (Pedagogy), Professor
(Communal institution "Zhytomyr Regional In-Service Teacher Training Institute" of Zhytomyr Regional Council)

al.pastov@gmail.com

ORCID: 0000-0002-6450-0843

** Doctor of Sciences (Pedagogy), Docent
(Zhytomyr Ivan Franko State University)

alexvoz@ukr.net

ORCID: 0000-0002-4458-2386

educational activities of general secondary education institutions, which will allow non-state structures to be involved in public accreditation of educational institutions. In order to provide assistance to the experts in the assessment of educational and management processes in the institutions of general secondary education, the State Education Quality Service of Ukraine has developed and implemented the *EvaluEd* information and analytical system.

It has been concluded that the institutional audit should be supplemented with the procedures and tools for evaluating the quality of education. In addition, it is advisable to supplement the criteria and indicators for evaluating educational and management processes with the criteria and indicators that will make it possible to assess the language-communicative and emotional-ethical competence of the teacher, the competence of the education head regarding the organization of the activities of the educational institution on the basis of the external system of ensuring the quality of education, to more fully assess psychological competence of the teacher as well as the leadership and informational-digital competence of the head of the general secondary education institution.

Key words: institutional audit, quality assurance of education, assessment, quality of educational activity, educational and management processes, criterion, indicator, professional competences, professional standards.

ІНСТИТУЦІЙНИЙ АУДИТ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

О. В. Пастовенський, О. В. Вознюк

У статті проаналізовано досвід проведення інституційних аудитів закладів загальної середньої освіти в Україні в 2019-2021 рр.

Виокремлено позитивні аспекти інституційного аудиту, серед яких: здійснення аудиту незалежними державними структурами за участі підготовлених експертів, що пройшли організоване Державною службою якості освіти України навчання; уніфікація та оприлюднення на сайті Служби напрямів оцінювання, вимог/правил організації освітніх процесів, критеріїв, індикаторів та інструментарію оцінювання; одночасне використання в процедурах інституційного аудиту широкого спектру інструментів; чітка регламентація та безумовне дотриманням експертами порядку проведення аудиту; оцінювання діяльності закладів освіти в їхній взаємодії із засновниками та територіальними громадами; врахування думки учасників освітнього процесу; спрямованість інституційного аудиту на надання консультаційної допомоги закладам; невторчання експертів в освітній процес; можливість проведення окремих процедур оцінювання дистанційно; надання права експертам, керівникам та/або засновникам закладів освіти фіксувати процедури оцінювання та перевірки засобами аудіо-, фото- та відеофіксації; можливість використання результатів інституційного аудиту для узагальнення освітньої інформації та відстеження тенденцій розвитку галузі в межах всієї України тощо.

Розглянуто основні проблемні аспекти аудиту, серед яких: відсутність в інституційному аудиті процедур оцінювання якості освіти; недостатня узгодженість критеріїв та індикаторів оцінювання освітніх і управлінських процесів із змістом професійних компетентностей учителя та керівника закладу освіти, визначених відповідними професійними стандартами; неспроможність Державної служби якості освіти України охопити аудитами значну кількість закладів освіти; складність інструментарію інституційного аудиту для оцінювання освітніх та управлінських процесів закладів освіти тощо.

Підкреслено, що в освітній галузі вживаються заходи щодо ліквідації зазначених негативних аспектів. Зокрема Міністерством освіти і науки України затверджено Порядок акредитації та ведення реєстру громадських фахових об'єднань, інших юридичних осіб, що здійснюють незалежне оцінювання якості освіти та освітньої діяльності закладів загальної середньої освіти, який дозволить залучати до громадської акредитації закладів освіти недержавні структури. З метою надання допомоги експертам у проведенні оцінювання освітніх і управлінських процесів у закладах загальної середньої освіти Державною службою якості освіти України розроблена та впроваджується інформаційно-аналітична система *EvaluEd* тощо.

Зроблено висновок, що інституційний аудит варто доповнити процедурами та інструментами для здійснення оцінювання якості освіти. Крім того, критерії та

індикатори оцінювання освітніх і управлінських процесів доцільно доповнити критеріями та індикаторами, що дадуть змогу оцінити мовно-комунікативну та емоційно-етичну компетентності вчителя, компетентність керівника щодо організації діяльності закладу освіти на засадах зовнішньої системи забезпечення якості освіти, повніше оцінити психологічну компетентність вчителя, лідерську та інформаційно-цифрову компетентності керівника закладу загальної середньої освіти тощо.

Ключові слова: інституційний аудит, забезпечення якості освіти, оцінювання, якість освітньої діяльності, освітній та управлінський процеси, критерій, індикатор, професійні компетентності, професійні стандарти.

Introduction of the issue. Ensuring the quality of education and the quality of educational activity in accordance with the Law of Ukraine "On Education" (2017) is one of the main principles of educational activity [21]. Among the important components of the system of external assurance of the quality of education, the Laws of Ukraine "On Education" (Articles 45, 69) and "On Comprehensive General Secondary Education" (Articles 46, 57) define the institutional audit of educational institutions [21; 22]. For the regulatory and legal support of the mentioned procedure in the system of general secondary education, such documents have been developed: the Procedure for conducting an institutional audit of the institutions of general secondary education with the changes, a methodology and tools for conducting institutional audits, a list of legislative acts in the field of education (compliance with which is checked during an institutional audit), a plan for conducting an inspection of the compliance by the educational institution with the requirements of legislation in the field of general secondary education during institutional audit [4; 15; 16; 17]. During 2019-2021, a number of institutional audits of educational institutions were conducted in the regions of the country, in the process of which both positive aspects and the problems that need to be solved were revealed.

Therefore, the issue of the research and generalization of the experience of conducting institutional audits of institutions of general secondary education in Ukraine are relevant today.

Current state of the issue. The quality of education and educational activity have been studied by V. Andrushchenko, V. Bobrytska, T. Bogolib, V. Bulba, N. Butova, V. Viktorov,

Постановка проблеми. Забезпечення якості освіти та якості освітньої діяльності відповідно до Закону України "Про освіту" (2017) є одним з основних принципів освітньої діяльності [21]. Серед важливих складових системи зовнішнього забезпечення якості освіти Законами України "Про освіту" (статті 45, 69) та "Про повну загальну середню освіту" (статті 46, 57) визначено інституційний аудит закладів освіти [21; 22]. Для нормативно-правового забезпечення зазначеної процедури в системі загальної середньої освіти розроблено Порядок проведення інституційного аудиту закладів загальної середньої освіти із змінами, методику та інструментарій проведення інституційних аудитів, перелік актів законодавства у сфері освіти, дотримання яких перевіряється під час проведення інституційного аудиту, план проведення перевірки додержання закладом освіти вимог законодавства у сфері загальної середньої освіти під час інституційного аудиту тощо [4; 15; 16; 17]. Упродовж 2019-2021 рр. у регіонах країни було проведено ряд інституційних аудитів закладів освіти, в процесі яких проявилися як позитивні аспекти, так і проблеми, що необхідно вирішувати.

Тому на сьогодні актуальним є питання дослідження та узагальнення досвіду проведення інституційних аудитів закладів загальної середньої освіти в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Якість освіти й освітньої діяльності досліджували В. Андрущенко, В. Бобрицька, Т. Боголіб, В. Бульба, Н. Бутова, В. Вікторов, М. Головань, В. Григораш, Г. Дмитренко, Г. Єльнікова, Б. Жебровський,

M. Golovan, V. Grigorash, G. Dmytrenko, G. Yelnikova, V. Zagvyazynskiy, V. Zinchenko, I. Zyazyun, V. Kremin, K. Krutiy, O. Kuklin, O. Lokshina, T. Lukina, O. Lyashenko, V. Maslov, V. Panasyuk, V. Prykhodko, V. Saveliev, O. Savchenko, T. Sorochan, I. Shpak and others.

Various aspects of institutional audits were studied by such scientists as V. Dolid, A. Drobin, T. Dudka, I. Kalinichenko, E. Kopylets, O. Krasivskiy, S. Kubitskiy, N. Kurmysheva, O. Lyutko, M. Ruchkina, O. Furkutsa and others.

T. Dudka has emphasized the priority of organizing an institutional audit of educational institutions based on the principles of transparency, openness, independence [7: 10].

O. Krasivskiy, O. Forkutsa have noted that institutional audit, as a tool for ensuring the quality of education, is designed to help educational institutions become better, to form and maintain a culture of quality education, based on transparency, innovation and partnership of all the participants in the educational process [8: 30].

V. Dolid, O. Lyutko have emphasized that in the process of institutional audit, the indicators reflecting the progress of the process or the state of the object of observation, its qualitative or quantitative characteristics should be used [5: 21].

V. Pirogovska, S. Kubitskiy have analyzed the essence of institutional audit as a new type of external evaluation of the activity of an educational institution [14].

M. Ruchkina has characterized the institutional audit along with other forms of evaluation of the activity of an educational institution (attestation, examination, monitoring, introspection of the activity, expert evaluation) [24].

A. Drobin, O. Kurlova, using the example of a specific institution of general secondary education, have showed the influence of institutional audit on the organization of the educational process, on improving its efficiency and correcting the vectors of further development of the institution [6].

O. Forkutsa has revealed the essence of the institutional audit in the educational field based on the legal framework, as well

В. Загвязинський, В. Зінченко, І. Зязюн, В. Кремінь, К. Крутий, О. Куклін, О. Локшина, Т. Лукіна, О. Ляшенко, В. Маслов, В. Панасюк, В. Приходько, В. Савельєв, О. Савченко, Т. Сорочан, І. Шпак та ін.

Різні аспекти інституційних аудитів вивчали такі науковці, як В. Долід, А. Дробін, Т. Дудка, І. Калініченко, Є. Копилець, О. Красівський, С. Кубіцький, Н. Курмишева, О. Лютко, М. Ручкіна, О. Фуркуца та ін.

Т. Дудка наголошує на пріоритетності організації інституційного аудиту освітніх закладів на принципах прозорості, відкритості, незалежності, гласності [7: 10].

О. Красівський, О. Форкуца зазначають, що інституційний аудит, як інструмент забезпечення якості освіти, покликаний допомогти освітнім закладам стати якіснішими, формувати та підтримувати культуру якості освіти, що базується на прозорості, інноваційності та партнерстві всіх учасників освітнього процесу [8: 30].

В. Долід, О. Лютко підкреслюють, що у процесі інституційного аудиту мають використовуватися індикатори, що відображають хід процесу або стан об'єкта спостереження, його якісні або кількісні характеристики [5: 21].

В. Пироговська, С. Кубіцький проаналізували сутність інституційного аудиту як нового виду зовнішнього оцінювання діяльності закладу освіти [14].

М. Ручкіна охарактеризувала інституційний аудит поряд з іншими формами оцінювання діяльності освітнього закладу (атестація, експертиза, моніторинг, самоаналіз діяльності, експертне оцінювання) [24].

А. Дробін, О. Курлова на прикладі конкретного закладу загальної середньої освіти показали вплив інституційного аудиту на організацію освітнього процесу, покращення його ефективності та корекцію векторів подальшого розвитку закладу [6].

О. Форкуца розкрила сутність інституційного аудиту в освітній галузі на основі нормативно-правової бази, проаналізувала процедуру проведення інституційного аудиту в закладах

as she has analyzed the procedure for conducting an institutional audit in the institutions of general secondary education [25].

At the same time, the analysis of the experience of conducting institutional audits of the institutions of general secondary education in Ukraine is at an initial stage. Among the few works, we can single out "Analytical report on the results of institutional audits 2020-2021. Trends in the quality of educational activity of the institutions of general secondary education", which is based on the analysis of the results of institutional audits that have been carried out in 2020-2021 by expert groups of the State Education Quality Service of Ukraine and its regional branches.

Aim of research is to study the experience of conducting institutional audits of the institutions of general secondary education in Ukraine, to analyze its positive and problematic aspects.

Research method is based on the theoretical procedure consisting in analysing the scientific problems by moving from the general methodological plane to the specific one, that is, from the theoretical aspects of the scientific problems to their practical application.

Results and discussion. Institutional audit (IA) of educational institutions (EI) is a comprehensive external inspection and assessment of educational and management processes of the educational institutions (except institutions of higher education), which ensure its effective operation and sustainable development [21].

The authority to carry out institutional audits of educational institutions is entrusted to the State Education Quality Service of Ukraine (SEQS), which is the central body of the executive power, whose activities are directed and coordinated by the Cabinet of Ministers of Ukraine through the Minister of Education and Science. The SEQS implements the state policy in the field of education, in particular concerning the issues of ensuring the quality of education and educational activities, the implementation of state control over educational institutions regarding their compliance with the requirements of the Law [3]. In order to solve the tasks assigned to

загальної середньої освіти [25].

Водночас аналіз досвіду проведення інституційних аудитів закладів загальної середньої освіти в Україні перебуває на початковому етапі. Серед нечисленних робіт виділимо "Аналітичний звіт за результатами інституційних аудитів 2020-2021. Тенденції якості освітньої діяльності закладів загальної середньої освіти", що базується на аналізі результатів інституційних аудитів, здійснених у 2020-2021 рр. експертними групами Державної служби якості освіти України та її регіональними відділеннями.

Мета статті: розглянути досвід проведення інституційних аудитів закладів загальної середньої освіти в Україні, проаналізувати їхні негативні аспекти та шляхи вирішення виявлених проблем.

Метод дослідження базується на теоретичній процедурі, що полягає в аналізі наукових проблем шляхом переходу від загальної методологічної площини до конкретної, тобто від теоретичних аспектів наукових проблем до їх практичного застосування.

Виклад основного матеріалу. Інституційний аудит (ІА) закладів освіти (ЗО) є комплексною зовнішньою перевіркою та оцінюванням освітніх та управлінських процесів закладів освіти (крім закладів вищої освіти), які забезпечують його ефективну роботу та сталий розвиток [21].

Повноваження здійснювати інституційні аудити закладів освіти покладено на Державну службу якості освіти України (ДСЯОУ), що є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра освіти і науки. ДСЯОУ реалізує державну політику у сфері освіти, зокрема з питань забезпечення якості освіти та освітньої діяльності, здійснення державного контролю за освітніми закладами щодо дотримання ними вимог законодавства [3]. Для вирішення поставлених перед Службою завдань відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 7 листопада 2018 р. № 935 у регіонах

the SEQS, in accordance with the resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated November 7, 2018 No. 935, the territorial administrations for the SEQS have been created in the regions [23].

In 2019, the expert groups of the SEQS have conducted 2 pilot institutional audits in educational institutions of the Kyiv region; over the next two years in the regions of the country, the territorial divisions of the SEQS have conducted 338 institutional audits of general secondary education institutions [1: 8].

The analysis of the practical experience gained by the expert groups during 2020-2021 has shown that the institutional audit has a number of significant advantages in comparison with the state certification of educational institutions [17], which was carried out by local education management bodies until 2017 under the conditions of the Law of Ukraine "On Education" dated May 23, 1991 No. 1060-XII [20].

Among the positive aspects of institutional audit, one can note such as the implementation of institutional audits by independent state structures with the participation of trained experts who have undergone training; unification and publication on the website of the SEQS the evaluation directions, the requirements/rules for the organization of educational processes, the criteria, indicators, and evaluation tools; simultaneous use of a wide range of tools in IA procedures; clear regulation of institutional audit procedures; evaluation of the activity of the educational institution in its interaction with the founder and the territorial community; taking into account the opinion of the participants in the educational process; focusing of IA on providing consulting assistance to the teachers; non-interference of the experts in the educational process; the possibility of carrying out separate assessment procedures remotely; giving the experts and the head (the representative of the founder) of the educational institution the right to record institutional audit procedures by means of audio, photo and video tools; the possibility of using the results of IA to generalize educational information and track trends in the development of the educational

створені територіальні управління ДСЯОУ [23].

У 2019 р. експертними ДСЯОУ було проведено 2 пілотних інституційних аудити в закладах освіти Київської області, а впродовж двох наступних років у регіонах країни територіальні підрозділи ДСЯОУ провели 338 інституційних аудитів закладів загальної середньої освіти [1: 8].

Аналіз отриманого експертними групами впродовж 2020-2021 рр. практичного досвіду показує, що інституційний аудит має ряд суттєвих переваг у порівнянні з державною атестацією навчальних закладів [17], що проводилася місцевими органами управління освітою до 2017 р. в умовах дії Закону України "Про освіту" від 23 травня 1991 року № 1060-XII [20].

Серед позитивних аспектів інституційного аудиту можна відзначити такі, як здійснення інституційних аудитів незалежними державними структурами за участі підготовлених експертів; уніфікація та оприлюднення на сайті ДСЯОУ напрямів оцінювання, вимог/правил організації освітніх процесів, критеріїв, індикаторів та інструментарію оцінювання; одночасне використання в процедурах ІА широкого спектру інструментів; чітка регламентація процедур інституційного аудиту; оцінювання діяльності закладу освіти в його взаємодії із засновником та територіальною громадою; врахування думки учасників освітнього процесу; спрямованість ІА на надання консультаційної допомоги педагогам; невторчання експертів в освітній процес; можливість проведення окремих процедур оцінювання дистанційно; надання експертам та керівнику (представнику засновника) закладу освіти права фіксування процедур інституційного аудиту засобами аудіо-, фото- та відеофіксації; можливість використання результатів ІА для узагальнення освітньої інформації та відстеження тенденцій розвитку галузі в межах всієї України тощо [1; 12].

Водночас наразі існують ряд проблемних аспектів ІА, які потребують вирішення.

sphere throughout Ukraine, etc. [1; 12].

At the same time, there are currently a number of problematic aspects of IA that need to be resolved.

One of the main problems of institutional audits, in our opinion, is that the purpose of such procedures is to assess *the quality of the educational activity* of the educational institution, to determine recommendations for its improvement and to bring it into line with the requirements of the Law [18]. However, according to Article 1 of the Law of Ukraine "On Education" (2017), the quality of educational activity is the level of organization, provision and implementation of the educational process, which ensures that individuals receive *quality education*. Therefore, in order to assess the quality of educational activities, it is necessary to assess the quality of education, i.e., to determine the compliance of learning outcomes with the requirements established by the legislation and the relevant education standard [21]. However, the IA does not provide for the assessment of pupils learning outcomes.

Therefore, it is currently not possible to objectively assess the quality of the educational activity of an educational institution using institutional audit tools.

So, in our opinion, it is advisable to supplement the IA with the procedures and tools for evaluating the quality of education, as it is done in a number of European countries, in particular in the Czech Republic [26: 32].

Moreover, in order to ensure objectivity and the possibility of generalizing educational information and analysing the trends in the development of the educational sphere within the borders of the entire country, it is important that these procedures and tools have a universal character and are published on the website of the SEQS.

Evaluation of the quality of education can be carried out by taking into account the results of external independent evaluation of the graduates of previous years, the results of the pupils of the institution in the All-Ukrainian subject Olympiads in academic subjects, competitions-defences of scientific research works of the pupils being the members of the Minor Academy of Sciences,

Однією з основних проблем інституційних аудитів, на наш погляд, є те, що метою таких процедур проголошено оцінювання *якості освітньої діяльності* закладу освіти, визначення рекомендацій щодо її покращення та приведення у відповідність до вимог законодавства [18]. Але відповідно до статті 1 Закону України "Про освіту" (2017) *якість освітньої діяльності* – це рівень організації, забезпечення та реалізації освітнього процесу, що забезпечує здобуття особами *якісної освіти*. Тому для оцінювання якості освітньої діяльності необхідно оцінити *якість освіти*, тобто, визначити відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартом освіти [21]. Однак здійснення в інституційному аудиті оцінювання результатів навчання учнів не передбачено.

Отже об'єктивно оцінити якість освітньої діяльності закладу освіти інструментами інституційного аудиту наразі можливостей немає.

Тому, на нашу думку, інституційний аудит доцільно доповнити процедурами та інструментами для оцінювання якості освіти, як це здійснено в ряді європейських країн, зокрема в Чехії [26: 32].

Причому для забезпечення об'єктивності та можливості узагальнення освітньої інформації й аналізу тенденцій розвитку галузі в межах всієї країни важливо, щоб ці процедури та інструменти мали універсальний характер і були оприлюднені сайті ДСЯОУ.

Оцінювання якості освіти може бути здійснено шляхом урахування результатів зовнішнього незалежного оцінювання випускників минулих років, результатів учнів закладу у Всеукраїнських предметних олімпіадах з навчальних предметів, конкурсах-захистах науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН України, державної підсумкової атестації тощо.

Однак зрозуміло, що інформація щодо якості освіти буде об'єктивнішою, якщо безпосередньо під час проведення ІА буде

state final certification, etc.

However, it is clear that information on the quality of education will be more objective if the level of educational achievements of the institution's pupils is to be monitored directly during the IA. As a sample, you can take the procedures and tools of external independent assessment or national multi-subject testing, which was conducted in 2022 using pedagogical testing technologies in the form of online computer testing [19].

Although it is obvious that it will be quite difficult to prepare a database of the tasks that can be used in the process of institutional audit to monitor the level of educational achievements of the schoolchildren depending on the grade and themes studied by children during the year. But such an approach would provide an opportunity to realistically assess and compare the quality of education and educational activities in general secondary education institutions of the country.

A significant problem is that the structures of the SEQS in the regions are unable to annually conduct such a large number of institutional audits as to cover all educational institutions within ten years, as it has been previously done in the process of state certification of educational institutions. Indeed, today there are about 14,000 institutions of general secondary education operating in the country. In 2020-2021, 338 audits have been conducted, covering about 2.5% of the total number of such institutions in Ukraine. It should be noted that the possibilities of the SEQS to greatly increase the number of audits in the regions are quite limited. With such an approach, a significant part of educational institutions in matters of the quality of educational activity may remain outside the attention of controlling structures for a long time.

A certain positive step towards solving this rather difficult problem is the approval in January 2022 of the procedure for accreditation and keeping a register of public professional associations and other legal entities that carry out independent assessment of the quality of education and educational activities of general secondary education institutions [11]. However, in accordance with the mentioned regulatory

здійснено моніторинг рівня навчальних досягнень учнів закладу. За зразок можна взяти процедури та інструменти зовнішнього незалежного оцінювання або національного мультипредметного тестування, що проводилося 2022 р. з використанням технологій педагогічного тестування у формі комп'ютерного онлайн-тестування [19].

Хоча очевидно, що підготувати базу завдань, які можна використати в процесі інституційного аудиту для моніторингу рівня навчальних досягнень школярів у залежності від класу і тем, що вивчають діти впродовж року, буде достатньо непросто. Але такий підхід надав би можливість реально оцінити і порівняти якість освіти та освітньої діяльності в закладах загальної середньої освіти країни.

Значною проблемою є те, що структури ДСЯОУ в регіонах не спроможні проводити щорічно таку кількість інституційних аудитів, аби впродовж десяти років охопити ними всі освітні заклади, як це раніше здійснювалося в процесі державної атестації навчальних закладів. Дійсно, на сьогодні в країні функціонує близько 14 тис. закладів загальної середньої освіти. У 2020-2021 рр. проведено 338 аудитів, якими було охоплено близько 2,5% від загальної кількості таких закладів в Україні. Зауважимо, що можливості ДСЯОУ різко збільшити кількість аудитів у регіонах є досить обмеженими. За такого підходу значна частина освітніх закладів у питаннях якості освітньої діяльності може на довгий період залишитись поза увагою контролюючих структур.

Певним позитивним кроком до вирішення цієї досить непростої проблеми є затвердження в січні 2022 р. Порядку акредитації та ведення реєстру громадських фахових об'єднань, інших юридичних осіб, що здійснюють незалежне оцінювання якості освіти та освітньої діяльності закладів загальної середньої освіти [11]. Однак відповідно до зазначеного порядку передбачена статтею 50 Закону України "Про повну загальну середню освіту" громадська акредитація закладів освіти з 1 січня

position, the public accreditation of educational institutions provided for by Article 50 of the Law of Ukraine "On Comprehensive General Secondary Education" will only begin to be implemented from January 1, 2023. In addition, the specified procedure provides for the evaluation of *the quality of education and educational activities* of general secondary education institutions by public professional associations or other interested legal entities, while the SEQS, in accordance with regulatory documents, evaluates only *the quality of educational activities* of the educational institution [11; 18]. This puts public professional associations and other interested legal entities in a more difficult situation comparing with the state structures, since currently effective methods for evaluating *the quality of education* in Ukraine have not been developed to a sufficient level. In addition, public structures are generally encouraged to independently develop the methods for conducting public accreditation of the educational institutions, which is rather a difficult task. At the same time, we are convinced that, despite the difficulties, public accreditation together with institutional audits will make it possible to provide an external assessment of the quality of educational activities and the quality of education of general secondary education institutions within acceptable time intervals.

In addition, it should be noted that the methodology and toolkit for evaluating the educational and management processes of educational institutions proposed by the SEQS are quite difficult to apply in practice, which makes it difficult to use them both during institutional audits and during self-evaluation of the educational and management activities of the institutions [13; 15]. In order to solve the mentioned problem and to implement effective mechanisms for external and internal evaluation of educational and management processes in the institutions of general secondary education, it is planned to implement the EvaluEd information and analytical system, which has been developed by the SEQS with the assistance of the Czech Development Agency and the Czech School Inspectorate. The administration of the system is provided by the employees of the SEQS, who will grant

2023 року тільки розпочне впроваджуватися. Крім того, зазначений порядок передбачає здійснення громадськими фаховими об'єднаннями або іншими зацікавленими юридичним особами оцінювання *якості освіти* та *освітньої діяльності* закладів загальної середньої освіти, водночас ДСЯОУ, відповідно до нормативних документів, здійснює оцінювання лише *якості освітньої діяльності* закладу освіти [11; 18]. Це ставить громадські фахові об'єднання та інші зацікавлені юридичні особи у складніше становище порівняно з державними структурами, оскільки наразі ефективних методик оцінювання *якості освіти* в Україні напрацьовано недостатньо. До того ж громадським структурам взагалі пропонується самостійно розробляти методики проведення громадської акредитації закладів освіти, що є досить складним завданням. Водночас переконані, що, незважаючи на труднощі, громадська акредитація разом з інституційними аудитами дасть змогу забезпечити зовнішнє оцінювання *якості освітньої діяльності* та *якості освіти* закладів загальної середньої освіти в межах прийнятних часових інтервалів.

Крім того, зазначимо, достатньо складним для застосування на практиці є запропоновані ДСЯОУ методика та інструментарій оцінювання освітніх і управлінських процесів закладів освіти, що утруднює їхнє використання як під час інституційних аудитів, так і під час самооцінювання *освітньої* та *управлінської діяльності* закладів [13; 15]. З метою вирішення зазначеної проблеми й упровадження ефективних механізмів зовнішнього та внутрішнього оцінювання освітніх та управлінських процесів у закладах загальної середньої освіти передбачається впровадження інформаційно-аналітичної системи EvaluEd, що розроблена ДСЯОУ за сприяння Чеської агенції розвитку та Чеської шкільної інспекції. Адміністрування системи забезпечують працівники ДСЯОУ, які надаватимуть доступ лише для верифікованих користувачів, що унеможливить внесення дубльованих чи недостовірних

access only to verified users, which will make it impossible to enter duplicate or unreliable data. The EvaluEd information and analytical system will make it possible to ensure, among other things, the transparency, objectivity, digitization of data, obtaining information from various sources for information analysis [2].

One of the important shortcomings of the institutional audit, in our opinion, is connected with the inconsistency of the criteria and indicators for evaluating the educational and management processes of the educational institution, which are presented in Appendix 1 to the Procedure for the Institutional Audit of General Secondary Education Institutions [18], with regard to the content of the professional competencies of the teacher, the manager the institution of general secondary education, defined by relevant professional standards [9; 10]. After all, it is quite logical that in the process of institutional audit of educational institutions, during the evaluation of the professional and managerial activities of pedagogical workers, it would be expedient to determine the level of compliance of their professional activities with current professional standards.

But, for example, not all professional competences of a teacher, defined by the relevant professional standard, can be evaluated on the basis of criteria and indicators for evaluating the pedagogical activity of pedagogical workers, which are used in the process of institutional audit.

Table 1 shows the relationship between the teacher's professional competences and the criteria and indicators for the evaluation of pedagogical activity, which consist in the possibility of evaluating the professional competences of a teacher of a general secondary education institution (columns 1, 2 of Table 1) based on the criteria and indicators for evaluating the pedagogical activity of the pedagogical workers of an educational institution, used in the process of institutional audit (columns 3, 4 of Table 1).

As our analysis has shown, a significant part of the teacher's professional competences (the subject-methodical, informational-digital competences, the pedagogical partnership competence, the competence in inclusive education, the

даних. Інформаційно-аналітична система EvaluEd дасть можливість забезпечити, серед іншого, прозорість, об'єктивність, цифровізацію даних, отримання інформації з різних джерел для аналізу інформації [2].

Одним з важливих недоліків інституційного аудиту, на нашу думку, є також неузгодженість критеріїв та індикаторів оцінювання освітніх і управлінських процесів закладу освіти, що представлені в додатку 1 до Порядку проведення інституційного аудиту закладів загальної середньої освіти [18], із змістом професійних компетентностей вчителя, керівника закладу загальної середньої освіти, що визначаються відповідними професійними стандартами [9; 10]. Адже цілком логічно, що в процесі інституційного аудиту закладів освіти під час оцінювання професійної та управлінської діяльності педагогічних працівників доцільно було б визначити рівень відповідності їхньої професійної діяльності чинним професійним стандартам.

Але, наприклад, не всі професійні компетентності вчителя, що визначаються відповідним професійним стандартом, можна оцінити на основі критеріїв та індикаторів оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників, що застосовуються в процесі інституційного аудиту.

Відобразимо в таблиці 1 взаємозв'язки професійних компетентностей вчителя і критеріїв та індикаторів оцінювання педагогічної діяльності, які полягають у можливості оцінити професійні компетентності вчителя закладу загальної середньої освіти (стовпці 1, 2 таблиці 1) на основі критеріїв та індикаторів оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників закладу освіти, що використовуються в процесі інституційного аудиту (стовпці 3, 4 таблиці 1).

Як показує аналіз, значну частину професійних компетентностей учителя (предметно-методичну, інформаційно-цифрову компетентності, компетентність педагогічного партнерства, інклюзивну, здоров'язбережувальну, проєктувальну, прогностичну, оцінювально-аналітичну,

health-preserving, projective, prognostic, evaluative-analytical, innovative competences, the ability to learn throughout life, the reflective competence) can be evaluated to some extent on the basis of the criteria and indicators of evaluation of educational and management processes of an educational institution [10; 18].

However, such competences of the teacher as *the linguistic and communicative* (the ability to ensure that the pupils receive education in the state language; including taking into account the peculiarities of the language environment in the institution; to teach schoolchildren a foreign language and to communicate in a foreign language in the professional circle of foreign language teachers; to form and develop the linguistic and communicative skills and children's skills), *the emotional-ethical* (the ability to be aware of personal feelings, the feelings, emotions and needs, to manage one's own emotional states; to constructively and safely interact with the participants in the educational process; to be aware and appreciate the interdependence of people and systems in the global world) are hardly be correctly evaluated based on the criteria evaluation of the educational and management processes of the educational institution, since the relevant criteria and indicators are not provided for in the Procedure for conducting an institutional audit [10; 18].

The psychological competence of the teacher (the ability to determine and take into account in the educational process the age and other individual characteristics of the schoolchildren; to use strategies for working with the pupils that contribute to the development of their positive self-esteem; to form the motivation in the children and organize their cognitive activities; to form a community of the pupils in which everyone feels to be its integral part) can be evaluated on the basis of the specified criteria and indicators only partially (refer to Table 1).

інноваційну компетентності, здатність до навчання впродовж життя, рефлексивну компетентність) тією чи іншою мірою можна оцінити на основі критеріїв та індикаторів оцінювання освітніх і управлінських процесів закладу освіти [10; 18].

Однак такі компетентності вчителя як мовно-комунікативна (здатності забезпечити здобуття учнями освіти державною мовою; у тому числі з урахуванням особливостей мовного середовища в закладі; навчати школярів іноземній мові та спілкуватися іноземною мовою у професійному колі вчителів іноземної мови; формувати і розвивати мовно-комунікативні уміння та навички дітей), емоційно-етична (здатності усвідомлювати особисті відчуття, почуття та емоції, потреби, керувати власними емоційними станами; конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу; усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі), коректно оцінити на основі критеріїв оцінювання освітніх і управлінських процесів закладу освіти практично неможливо, оскільки відповідних критеріїв та індикаторів у Порядку проведення інституційного аудиту не передбачено [10; 18].

Психологічну компетентність вчителя (здатності визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та інші індивідуальні особливості школярів; використовувати стратегії роботи з учнями, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки; формувати мотивацію дітей та організувати їхню пізнавальну діяльність; формувати спільноту учнів, у якій кожен відчуває себе її частиною) можна оцінити на основі зазначених критеріїв та індикаторів лише частково (див. таблицю 1).

Table 1

Interrelationships of the professional competences of the teacher and the criteria and indicators for evaluating the pedagogical activity of the pedagogical workers used in the institutional audit

Legend	Professional competences (by labour action or group of labour actions)	Requirements (rules) of the organization / criteria / indicators for evaluating the educational and management processes of the educational institution used in the institutional audit	Number of the requirement / criterion / indicator
1	2	3	4
A1	Linguistic and communicative competence	–	–
A2	Subject-methodical competence	Pedagogical workers use educational technologies aimed at forming in the pupils the key competencies and skills common to all competencies	3.1.2
A3	Information and digital competence	Pedagogical workers use information and communication (digital) technologies in the educational process	3.1.6
B1	Psychological competence	Pedagogical workers participate in the formation and implementation of the individual educational trajectory of the pupils (if necessary)	3.1.3
B 2	Emotional and ethical competence	–	–
B3	Competence in pedagogical partnership	Pedagogical workers operate on the principles of partnership pedagogy	3.3.1
V1	Competence in inclusive education	Formation of an inclusive, developmental and motivating educational space	1.3
V2	Health-preserving competence	Ensuring healthy, safe and comfortable conditions of study and work	1.1
V3	Projecting competence	The space of the educational institution, equipment, teaching aids contribute to forming in the pupils the key competencies and skills common to all competencies	1.3.4.2
G1	Prognostic competence	Pedagogical workers plan their activities and analyse their effectiveness	3.1.1
G 2	Organizational competence	Pedagogical workers use educational technologies aimed at forming in the pupils the key competencies and skills common to all competencies	3.1.2
G 3	Evaluative and analytical competence	Availability of a system for evaluating the pupils learning outcomes that ensures fair, unbiased, objective and honest evaluation	2.1
D1	Innovative competence	Pedagogical workers carry out innovative educational activities, participate in educational projects, are involved in work as educational experts	3.2.2
D 2	Ability to learn throughout life	Pedagogical workers provide their own professional development and professional development, including in relation to the methods of working with the persons with special educational needs	3.2.1
D 3	Reflective competence	Pedagogical workers plan their activities and analyse their effectiveness	3.1.1

Similarly, not all professional competencies of the head of a general secondary education institution, defined by the relevant professional standard, can be assessed on the basis of the criteria and indicators for evaluating the educational institution's management processes used in the institutional audit process.

As our analysis has shown, a significant part of the professional competencies of the head of a general secondary education institution (such competences as the competences of strategic management of an educational institution; strategic personnel management; the competences of ensuring the quality of educational activities and the functioning of the internal system of ensuring the quality of education of the institution; the pedagogical, social and network partnership competences; emotional-ethical competences; health preserving competences; the competences in inclusive education, projecting, innovative competences; the ability to learn throughout life) can be evaluated to some respect on the basis of the criteria and indicators for evaluating the educational and management processes of an educational institution used in the process of institutional audit [9; 18].

In addition, the regulatory and legal competence of the head is sufficiently correctly assessed during the study of documentation in the process of analyzing the educational environment, the system for evaluating the results of pupils' learning, pedagogical and managerial activities in the educational institution.

However, the competence of the head, such as the competence of the organization of the activities of the educational institution on the basis of the external system of education quality assurance (the ability to ensure the participation of the educational institution in the activities and procedures of the system of external quality assurance of education, to analyse and take into account the results of the activities of the system of external quality assurance of education, external monitoring of the quality of education) can hardly be correctly evaluated on the basis of the criteria of evaluation of educational and management processes of an educational institution,

Аналогічно не всі професійні компетентності керівника закладу загальної середньої освіти, визначені відповідним професійним стандартом, можна оцінити на основі критеріїв та індикаторів оцінювання управлінських процесів закладу освіти, що застосовуються в процесі інституційного аудиту.

Як показує наш аналіз, значну частину професійних компетентностей керівника закладу загальної середньої освіти (такі компетентності як компетентності стратегічного управління закладом освіти; стратегічного управління персоналом; забезпечення якості освітньої діяльності та функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти закладу; педагогічного, соціального та мережевого партнерства; емоційно-етичну, здоров'язбережувальну, інклюзивну, проєктувальну, інноваційну компетентності; здатність до навчання впродовж життя) тією чи іншою мірою можна оцінити на основі критеріїв та індикаторів оцінювання освітніх і управлінських процесів закладу освіти, що використовуються в процесі інституційного аудиту [9; 18].

Крім того, нормативно-правова компетентність керівника достатньо коректно оцінюється під час вивчення документації в процесі аналізу освітнього середовища, системи оцінювання результатів навчання учнів, педагогічної та управлінської діяльності в закладі освіти.

Однак таку компетентність керівника, як компетентність організації діяльності закладу освіти на засадах зовнішньої системи забезпечення якості освіти (здатності забезпечити участь закладу освіти в заходах і процедурах системи зовнішнього забезпечення якості освіти; аналізувати та враховувати результати заходів системи зовнішнього забезпечення якості освіти; зовнішнього моніторингу якості освіти) коректно оцінити на основі критеріїв оцінювання освітніх і управлінських процесів закладу освіти практично неможливо, оскільки відповідних критеріїв та індикаторів у Порядку проведення інституційного

since the relevant criteria and indicators are not provided for in the Institutional Audit Procedure [9; 18].

And such competences as the leadership competence (the ability to make a positive influence on the collective of the institution, individuals and groups of individuals, directing their efforts to achieve the strategic goals of the educational institution; to quickly respond to changes and to form flexibility and adaptability in all the participants in the educational process; to use modern forms and methods of communication, cooperation and interaction, including using digital technologies; to represent the interests of the institution), the information and digital competence (the ability to navigate in the information space, to search and critically evaluate information, to operate with it in management activities; to effectively use existing and create new electronic management resources; to control the processes of creating an effective and safe digital educational environment of the institution and to ensure the conditions for its effective use) can be evaluated with having based on the specified criteria and indicators only partially (refer to Table 2).

аудиту не передбачено [9; 18].

А такі компетентності як лідерська компетентність (здатності здійснювати позитивний вплив на колектив закладу, окремих осіб і групи осіб, спрямовуючи їхні зусилля на досягнення стратегічних цілей закладу освіти; швидко реагувати на зміни і формувати гнучкість та адаптивність у всіх учасників освітнього процесу; використовувати сучасні форми і методи комунікації, співпраці та взаємодії, у тому числі з використанням цифрових технологій; представляти інтереси закладу), інформаційно-цифрова компетентність (здатності орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею в управлінській діяльності; ефективно використовувати наявні та створювати нові електронні управлінські ресурси; керувати процесами створення ефективного безпечного цифрового освітнього середовища закладу та забезпечення умов для його ефективного використання) можна оцінити на основі зазначених критеріїв та індикаторів лише частково (див. таблицю 2).

Table 2

Relationships between the professional competencies of the head of the educational institution and the criteria and indicators for evaluating the management processes of the institution used in the institutional audit

Legend	Professional competences (by labour action or group of labour actions)	Requirements (rules) of the organization / criteria / indicators for evaluating the educational and management processes of the educational institution used in the institutional audit	Number of the requirement / criterion / indicator
1	2	3	4
A1	Regulatory and legal competence	<i>It is evaluated during the study of documentation in the process of analysing the educational environment, the system for evaluating the results of pupils' learning, pedagogical and managerial activities in an educational institution</i>	
A2	Competence of strategic management of an educational institution	The presence of a development strategy and a system of planning the institution's activities, monitoring the implementation of assigned tasks	4.1
A3	Competence of strategic personnel management	Effectiveness of personnel policy and provision of opportunities for professional development of the pedagogical workers	4.3

B1	Competence to ensure the quality of the educational activity of the educational institution and the functioning of the internal system of ensuring the quality of education	The educational institution carries out self-assessment of the quality of educational activities based on the strategy (policy) and procedures for ensuring the quality of education	4.1.3
B 2	Competence of organizing the activity of the educational institution on the basis of the external system of ensuring the quality of education	–	–
V1	Leadership competence	The head of the educational institution and his/her deputies contribute to the creation of a psychologically comfortable environment that ensures the constructive interaction of the pupils, their parents, teachers and other employees of the educational institution and mutual trust	4.2.1
V 2	Emotional and ethical competence	Formation of relationships of trust, transparency, compliance with ethical standards	4.2
V 3	Competence of pedagogical, social and network partnership	Organization of the educational process on the basis of people-centeredness, management decision-making based on the constructive cooperation of the participants in the educational process, interaction of the educational institution with the local community	4.4
G1	Health preserving competence	Ensuring healthy, safe and comfortable conditions of study and work	1.1
G 2	Competence in inclusive education	Formation of an inclusive, developmental and motivating educational space	1.3
G 3	Projecting competence	The head of the educational institution, his/her deputies, the management bodies of the educational institution support educational and public initiatives of the participants in the educational process, which are aimed at the sustainable development of the educational institution and participation in the life of the local community (cultural, sports, environmental projects, events, etc.)	4.4.4.1
D1	Innovative competence	Conditions are created in the educational institution that motivate the pedagogical workers to improve the quality of educational activities, self-development, implementation of innovative educational activities	4.3.2
D 2	Ability to learn throughout life	The educational institution has created the conditions that contribute to the improvement of the qualifications of the pedagogical workers	4.3.3
D 3	Information and digital competence	The educational institution publishes information about its activities on open publicly available resources An electronic educational platform for communication between the subjects of distance learning are created and/or used	4.2.2.1 4.4.5.6

Therefore, in our opinion, the Procedure for conducting an institutional audit of the institutions of general secondary education, approved by the order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated 09.01.2019 No.17, as well as the methodology and tools for conducting institutional audits, approved by the order of the State Education Quality Service of Ukraine dated 09.08.2021 No. 01-11/58, are to be supplemented by the appropriate criteria, indicators and tools for evaluating educational and management processes, which will make it possible to correctly assess the linguistic and communicative competence, emotional and ethical competence of the teacher, as well as the competence of the head regarding the organization of the activities of the educational institution on the basis of the external support system quality of education.

In addition, it is expedient to expand the possibilities of the institutional audit regarding a more complete assessment of the psychological competence of the teacher as well as the leadership, and informational and digital competence of the head of the educational institution.

Conclusions and research perspectives.

The analysis carried out in the article made it possible to single out the main problematic aspects of institutional audit, in particular: the absence of the procedures for assessing the quality of education in IA; the lack of consistency of the criteria and indicators for evaluating educational and management processes with regard to the content of the professional competencies of the teacher and the head of the educational institution, defined by the relevant professional standards; the inability of the SEQS to cover a significant number of educational institutions with institutional audits; the complexity of the IA toolkit for evaluating the educational and management processes of the educational institutions, etc.

The measures are being taken to eliminate these negative aspects in the educational sphere. In particular, the Ministry of Education and Science of Ukraine approved the Procedure for accreditation and keeping a register of public professional associations, other legal entities that carry out

Тому, на нашу думку, Порядок проведення інституційного аудиту закладів загальної середньої освіти, затверджений наказом Міністерства освіти і науки України від 09.01.2019 № 17, а також методика та інструментарій проведення інституційних аудитів, затвержені наказом Державної служби якості освіти України від 08.09.2021 № 01-11/58, доцільно доповнити відповідними критеріями, індикаторами та інструментами оцінювання освітніх і управлінських процесів, що дадуть змогу коректно оцінити мовно-комунікативну компетентність та емоційно-етичну компетентність учителя, а також компетентність керівника щодо організації діяльності закладу освіти на засадах зовнішньої системи забезпечення якості освіти.

Крім того, доцільно розширити можливості інституційного аудиту щодо повнішого оцінювання психологічної компетентності вчителя та лідерської, а також інформаційно-цифрової компетентності керівника закладу освіти.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок.

Проведений у статті аналіз дав можливість виокремити основні проблемні аспекти інституційного аудиту, зокрема: відсутність в ІА процедур оцінювання якості освіти; недостатню узгодженість критеріїв та індикаторів оцінювання освітніх і управлінських процесів із змістом професійних компетентностей учителя та керівника закладу освіти, визначених відповідними професійними стандартами; неспроможність ДСЯОУ охопити інституційними аудитами значну кількість закладів освіти; складність інструментарію ІА для оцінювання освітніх та управлінських процесів закладу освіти тощо.

В освітній галузі вживаються заходи щодо ліквідації зазначених негативних аспектів. Зокрема Міністерством освіти і науки України затверджено Порядок акредитації та ведення реєстру громадських фахових об'єднань, інших юридичних осіб, що здійснюють

independent evaluation of the quality of education and educational activities of general secondary education institutions, which will allow the non-state structures to be involved in public accreditation of educational institutions. In order to provide assistance to the experts in the evaluation of educational and management processes in general secondary education institutions, the EvaluEd information and analytical system has been developed and implemented.

At the same time, in our opinion, the institutional audit should be supplemented with the procedures and tools for evaluating the quality of education. In addition, it is advisable to supplement the criteria and indicators for evaluating educational and management processes with the criteria and indicators that will make it possible to assess the language-communicative and emotional-ethical competences of the teacher, the competence of the head regarding the organization of the activities of the educational institution on the basis of the external system of ensuring the quality of education, and to more fully assess the psychological competence of the teacher, the leadership, informational and digital competences of the head of the general secondary education institution, etc.

незалежне оцінювання якості освіти та освітньої діяльності закладів загальної середньої освіти, який дозволить залучати до громадської акредитації закладів освіти недержавні структури. З метою надання допомоги експертам у проведенні оцінювання освітніх і управлінських процесів у закладах загальної середньої освіти ДСЯОУ розроблена та впроваджується інформаційно-аналітична система EvaluEd.

Водночас, на нашу думку, інституційний аудит варто доповнити процедурами та інструментами для оцінювання якості освіти. Крім того, критерії та індикатори оцінювання освітніх і управлінських процесів доцільно доповнити критеріями та індикаторами, що дадуть змогу оцінити мовно-комунікативну та емоційно-етичну компетентності вчителя, компетентність керівника щодо організації діяльності закладу освіти на засадах зовнішньої системи забезпечення якості освіти, повніше оцінити психологічну компетентність вчителя, лідерську та інформаційно-цифрову компетентності керівника закладу загальної середньої освіти тощо.

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. *Analitychnyi zvit za rezultatamy instytutsiinykh audytiv 2020-2021. Tendentsii yakosti osvitnoi diialnosti zakladiv zahalnoi serednoi osvity [Analytical report on the results of institutional audits 2020-2021. Trends in the quality of educational activities of institutions of general secondary education]*. Retrieved from: <http://surl.li/byjws> [in Ukrainian].
2. *Derzhavna sluzhba yakosti osvity Ukrainy. EvaluEd [State Education Quality Service of Ukraine. EvaluEd]*. Retrieved from: <https://sqe.gov.ua/diyalnist/informaciyno-analitichna-sistema-evalued/> [in Ukrainian].
3. *Deiaki pytannia Derzhavnoi sluzhby yakosti osvity Ukrainy: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 14 bereznia 2018 r. № 168 [Some issues of the State Education Quality Service of Ukraine: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated March 14, 2018, No. 168]*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2018-%D0%BF> [in Ukrainian].
4. *Deiaki pytannia zdiisnennia derzhavnoho nahliadu (kontroliu) u sferi zahalnoi serednoi osvity: nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 30.04.2021 № 493 [Some issues of state supervision (control) in the field of general secondary education: order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated 04/30/2021 No. 493]*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0809-21#Text> [in Ukrainian].
5. Dolid, V., & Liutko, O. (2021). Osoblyvosti otsiniuvannia diialnosti pedahohichnykh pratsivnykiv zakladiv doshkilnoi osvity v konteksti instytutsiinoho audytu [Peculiarities of evaluating the activity of pedagogical workers of preschool

education institutions in the context of institutional audit]. *Nova pedahohichna dumka – A new pedagogical thought*, № 1 (105), 17-22 [in Ukrainian].

6. Drobin, A., & Kurlova, O. (2022). Instytutysiinyi audyt – shliakh do staloho rozvytku zakladu zahalnoi serednoi osvity [Institutional audit is a way to the sustainable development of a general secondary education institution]. *Pedahohichniy visnyk – Pedagogical bulletin*, № 1-2 (57-58), 54-59 [in Ukrainian].

7. Dudka, T. (2020). Suchasnyi instytutysiinyi audyt osvitnikh zakladiv: transmissiia tsinnisnykh oriientyriv [Modern institutional audit of educational institutions: transmission of value guidelines]. *Hirska shkola Ukrainskykh Karpat – Mountain school of the Ukrainian Carpathians*, № 22, 9-13 [in Ukrainian].

8. Krasivskiy, O.Ya., & Forkutsa, O.A. (2021). Instytutysiinyi audyt yak instrument zabezpechennia yakosti shkilnoi osvity [Institutional audit as a tool for ensuring the quality of school education]. *Dniprovskiyi naukovyi chasopys publichnoho upravlinnia, psykholohii, prava – Dnipro scientific journal of public administration, psychology, law*, № 1, 26-31 [in Ukrainian].

9. *Nakaz Ministerstva ekonomiky Ukrainy vid 17.09.2021 № 568-21 "Pro zatverdzhennia profesiinoho standartu "Kerivnyk (dyrektor) zakladu zahalnoi serednoi osvity" [Order of the Ministry of Economy of Ukraine dated September 17, 2021 No. 568-21 "On approval of the professional standard "Head (director) of a general secondary education institution"]*. Retrieved from: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/2021/09/22/Nakaz-568-zatverdzh.standartu.keriv.22.09.pdf> [in Ukrainian].

10. *Nakaz Ministerstva rozvytku ekonomiky, torhivli ta silskoho hospodarstva Ukrainy vid 23.12.2020 № 2736-20 "Pro zatverdzhennia profesiinoho standartu za profesiiamy "Vchytel pochatkovykh klasiv zakladu zahalnoi serednoi osvity", "Vchytel zakladu zahalnoi serednoi osvity", "Vchytel z pochatkovoio osvity (z dyplomom molodshoho spetsialista)" [Order of the Ministry of Economic Development, Trade and Agriculture of Ukraine dated 23.12.2020 No. 2736-20 "On the approval of the professional standard for the professions "Teacher of primary classes of a general secondary education institution", "Teacher of a general secondary education institution", "Teacher of primary education (with a junior specialist's diploma)"]*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2736915-20#Text> [in Ukrainian].

11. *Nakaz MONU vid 26.01.2022 № 66 "Pro zatverdzhennia Poriadku akredytatsii ta vedennia reiestru hromadskykh fakhovykh obiednan, inshykh yurydychnykh osib, shcho zdiisniuiut nezalezhne otsiniuvannia yakosti osvity ta osvitnoi diialnosti zakladiv zahalnoi serednoi osvity" [Ministry of Education Order No. 66 dated January 26, 2022 "On approval of the Procedure for accreditation and keeping a register of public professional associations and other legal entities that carry out independent assessment of the quality of education and educational activities of general secondary education institutions"]*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0520-22#Text> [in Ukrainian].

12. Pastovenskiy, O.V. (2022). Instytutysiinyi audyt zakladiv zahalnoi serednoi osvity: analiz pershoho praktychnoho dosvidu [Institutional audit of institutions of general secondary education: analysis of the first practical experience]. *Rozvytok profesionalizmu pedahohichnykh pratsivnykiv v umovakh pisliadyplomnoi pedahohichnoi osvity – Development of the professionalism of pedagogical workers in the conditions of postgraduate pedagogical education: zb. materialiv Vseukr. nauk.-prakt. internet-konf. (onlain)*, 23 travnia 2022 r. / KZ "Zhytomyrskiy OIPPO" ZhOR; KNZ KOR "Kyiv. OIPOPK"; Zakarpat. in-t pisliadyplom. ped. osvity ta in. Zhytomyr: KZ "Zhytomyrskiy OIPPO" ZhOR, 163-168 [in Ukrainian].

13. Pastovenskiy, O.V. (2022). Otsiniuvannia yakosti osvitnoi diialnosti zakladiv zahalnoi serednoi osvity zasobamy instytutysiinoho audytu [Evaluation of the quality of educational activities of institutions of general secondary education by means of institutional audit]. *Zhytomyrshchyna pedahohichna – Zhytomyr region is pedagogical: el. nauk.-metod. zhurnal*, № 2(26) [in Ukrainian].

14. Pyrohovska, V.Ya., & Kubitskyi, S.O. (2021). Poniattia "iakist osvity" ta "iakist osvitnoi diialnosti" v suchasnomu naukovomu dyskursi [Concepts of "quality of education" and "quality of educational activity" in modern scientific discourse]. *World Science: Problems, Prospects And Innovations: abstracts of VII International Scientific and Practical Conference Toronto, Canada 24-26 March, 666-675* [in Ukrainian].

15. *Pro vnesennia zmin u dodatky do nakazu Derzhavnoi sluzhby yakosti osvity Ukrainy vid 29.03.2021 № 01-11/25 "Pro zabezpechennia provedennia instytutsiinykh audytiv zakladiv zahalnoi serednoi osvity": nakaz Derzhavnoi sluzhby yakosti osvity Ukrainy vid 08.09.2021 № 01-11/58* [On making changes to the annexes to the order of the State Education Quality Service of Ukraine dated 03/29/2021, No. 01-11/25 "On ensuring institutional audits of institutions of general secondary education": order of the State Education Quality Service of Ukraine dated 09/08/2021, No. 01-11/58]. Retrieved from: <https://sqe.gov.ua/law/nakaz-derzhavnoi-sluzhbi-yakosti-osviti-64/> [in Ukrainian].

16. *Pro zatverdzhennia pereliku aktiv zakonodavstva u sferi osvity, dotrymannia yakykh pereviraietsia pid chas provedennia instytutsiinoho audytu ta pozaplanovoi perevirky zakladu zahalnoi serednoi osvity: nakaz Derzhavnoi sluzhby yakosti osvity Ukrainy vid 06.09.2021, № 01-11/57* [On the approval of the list of legislative acts in the field of education, compliance with which is checked during institutional audits and unscheduled inspections of general secondary education institutions: order of the State Education Quality Service of Ukraine dated 09/06/2021, No. 01-11/57]. Retrieved from: <https://sqe.gov.ua/law/nakaz-derzhavnoi-sluzhbi-yakosti-osviti-61/> [in Ukrainian].

17. *Pro zatverdzhennia Poriadku derzhavnoi atestatsii zahalnoosvitnikh, doshkilnykh ta pozashkilnykh navchalnykh zakladiv: nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 24.07.2001 № 553* [On the approval of the Procedure for state certification of general education, pre-school and out-of-school educational institutions: order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated 07/24/2001, No. 553]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0678-01#Text> [in Ukrainian].

18. *Pro zatverdzhennia Poriadku provedennia instytutsiinoho audytu zakladiv zahalnoi serednoi osvity: nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 09.01.2019 № 17* [On the approval of the Procedure for conducting an institutional audit of institutions of general secondary education: order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated January 9, 2019, No. 17]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-19#Text> [in Ukrainian].

19. *Pro zatverdzhennia Poriadku provedennia u 2022 r. natsionalnoho multypredmetnoho test: nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 12.05.2022 r. № 433* [On the approval of the Procedure for conducting the national multi-subject test in 2022: order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated May 12, 2022, No. 433]. Retrieved from: https://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/86477/ [in Ukrainian].

20. *Pro osvitu: Zakon Ukrainy vid 23 travnia 1991 roku № 1060-XII* [On education: Law of Ukraine dated May 23, 1991, No. 1060-XII]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1060-12#Text> [in Ukrainian].

21. *Pro osvitu: Zakon Ukrainy vid 5 veresnia 2017 roku № 2145-VIII* [On education: Law of Ukraine dated September 5, 2017, No. 2145-VIII]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> [in Ukrainian].

22. *Pro povnu zahalnu seredniu osvitu: Zakon Ukrainy vid 16 sichnia 2020 roku № 463-IX* [On comprehensive general secondary education: Law of Ukraine dated January 16, 2020, No. 463-IX]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text> [in Ukrainian].

23. *Pro utvorennia terytorialnykh orhaniv Derzhavnoi sluzhby yakosti osvity: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 7 lystopada 2018 r. № 935* [On the formation of territorial bodies of the State Education Quality Service: Resolution of the Cabinet of

Ministers of Ukraine of November 7, 2018, No. 935]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/935-2018-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

24. Ruchkina, M. (2018). Deiaki aspekty otsiniuvannia diialnosti navchalnykh zakladiv [Some aspects of evaluating the activity of educational institutions]. *Molod i rynok – Youth and the market, № 2 (157), 68-72* [in Ukrainian].

25. Forkutsa, O.A. (2020). Zabezpechennia yakosti serednoi osvity zasobamy instytutsiinoho audytu: teoretychni aspekty [Ensuring the quality of secondary education by means of institutional audit: theoretical aspects]. *Teoriia ta praktyka derzhavnoho upravlinnia – Theory and practice of public administration. 1(68), 144-151* [in Ukrainian].

26. Cheska shkilna inspektsiia. Zakonodavche zakriplennia, struktura, osnovni napriamky diialnosti, povnovazhennia. Praha, hruden 2017 r. [Czech school inspection. Legislation, structure, main areas of activity, powers. Prague, December 2017]. Retrieved from: <http://surl.li/edafr> [in Ukrainian].

Received: August 15, 2022

Accepted: September 07, 2022